

Școala Creștină "Filadelfia" - Cl. I-XII

Str. Narciselor, nr. 5E - Suceava   Tel/fax: 0230-531205
www.filadelfia.ro   office@filadelfia.ro   O.P. 6 C.P. 50

Cod fiscal: 14687487   Cont: 251105182340021165015   Banca: Banc Post - Suceava

---

Logică

clasa a IX-a

Frecvență Redusă

prof. Petreuş Erzilia

SOCIETATE ȘI COMUNICARE

a) Situații de comunicare

Există 6 nevoi relaționale fundamentale (în același timp ele reprezintă și obiectivele oricărui proces de comunicare):

1. nevoia de a spune ;
2. nevoia de a fi înțeles ;
3. nevoia de a fi recunoscut ;
4. nevoia de a fi valorizat ;
5. nevoia de a influența ;
6. nevoia de intimitate .

Elementele situației de comunicare: Emitator, Receptor, Mesaj

- **Emitător:** emițătorul este cel care transmite mesajul unui receptor; funcția emotivă se concretizează în selecția informației pe care emițătorul o operează în realitatea înconjurătoare.
- **Receptor:** receptorul este cel căruia i se adresează mesajul emițătorului, adică el este cel care primește o informație, astfel se concretizează funcția conativă sau de cunoaștere. Efectul mesajului se măsoară într-un răspuns verbal/ scris sau comportamental.
- **Mesaj:** ceea ce emițătorul transmite receptorului printr-un proces de codificare a unor elemente verbale/ nonverbale.

b) Comunicarea interpersonală, comunicarea publică, comunicarea interculturală

- **Comunicarea interpersonală** este reprezentată de dialogul exclusiv dintre doi interlocutori. Datorită acestui tip de comunicare se stabilesc, se întrețin și, uneori, se distrug relații umane. Comunicarea interpersonală este cea mai importantă formă de comunicare și cel mai des folosită. Oamenii nu pot evita acest tip de comunicare; existența lor socială depinde de abilitatea cu care pot angaja discuții cu alții. Viața de familie, relațiile cu prietenii, activitatea profesională, toate depind de această calitate.
- **Comunicarea publică** (campanii de afisare, mesaje televizate) încearcă să-l facă pe fiecare cetățean responsabil de alegerile sale în materie de sănătate și securitate și să asigure participarea sa la viața publică. Comunicarea socială nu se mulțumește să informeze. Un anunț de tipul „Nu fumați! Tutunul este daunător sănătății” nu le oferă fumătorilor îndeajuns de multe motive pentru a-și schimba comportamentul. Prin **mass-media**, adresează mesaje într-o manieră specială cetățenilor ca indivizi particulari (prevenirea bolilor și a accidentelor), etc.
- Chiar dacă se referă la o călătorie de studiu, sau la descoperirea unei țări sau a unei regiuni, **relațiile interculturale** vor presupune întotdeauna un demers personal: acesta poate fi achiziția unei cunoștințe, descoperirea unor peisaje, monumente, opere de artă sau tradiții... Dar acest lucru presupune și contactul cu alte moduri de viață, moduri de a gândi sau a simți care se

regasesc în grupuri si indivizi. Astfel, prin **comunicare interculturala** trebuie mai întâi sa se înțeleaga relatiile care se stabilesc între persoane sau grupuri care apartin unor culturi diferite.

c) Bariere si dificultati în procesul comunicarii

Ori de câte ori scriem sau vorbim, încercând sa convingem, sa explicam, sa influentam, sa educam, sau sa îndeplinim orice alt obiectiv, prin intermediul procesului de comunicare, urmarim întotdeauna patru scopuri principale:

- sa fim receptati (auziti sau cititi);
- sa fim înțelesi;
- sa fim acceptati;
- sa provocam o reactie (o schimbare de comportament sau atitudine).

Atunci când nu reusim sa atingem nici unul dintre aceste obiective, înseamna ca ceva în derularea comunicarii nu functioneaza corespunzator. Înțelesurile se regasesc în oameni si nu în cuvinte, astfel ca identificarea factorilor care conduc la interpretari gresite este primul pas spre a realiza o mai buna comunicare.

Factori care duc la dificultati in procesul comunicarii:

- **Diferente de perceptie** - modul in care privim lumea - persoane de vârste diferite, nationalitati, culturi, educatie, ocupatie, sex, temperamente etc. vor avea alte perceptii si vor interpreta situatiile în mod diferit. Diferentele de perceptie sunt de multe ori numai radacina a numeroase bariere de comunicare.
- **Concluzii grabite** - deseori vedem ceea ce dorim sa vedem si auzim ceea ce dorim sa auzim, evitând sa recunoastem realitatea în sine. Aceasta ne poate duce la ceea ce se spune "a face doi plus doi sa dea cinci".
- **Lipsa de cunoastere** - este dificil sa comunicam eficient cu cineva care are o educatie diferita de a noastra, ale carei cunostiinte în legatura cu un anumit subiect în discutie sunt mult mai reduse. Desigur este posibil, dar necesita îndemânare din partea celui care comunica; el trebuie sa fie constient de discrepanta între nivelurile de cunoastere si sa se adapteze în consecinta.
- **Lipsa de interes** - este una din cele mai mari si mai frecvente bariere ce trebuiesc depasite. Acolo unde lipsa de interes este evidenta si de înteles, trebuie sa se actioneze cu abilitate pentru a directiona mesajul astfel încât sa corespunda intereselor si nevoilor celui care primeste mesajul.
- **Dificultati în exprimare** - daca emitatorul are probleme în a gasi cuvinte pentru a-si exprima ideile, aceasta va fi sigur o bariera în comunicare si, inevitabil acesta va trebui sa-si îmbogateasca vocabularul.
- **Emotii** - emotivitatea emitatorilor si receptorilor de mesaje poate fi de asemenea o bariera. Emotia puternica este raspunzatoare de blocarea aproape completa a comunicarii. O metoda de a împiedica acest blocaj consta în evitarea comunicarii atunci când emitatorii sunt afectati de emotii puternice. Totusi, uneori, cel care primeste mesajul poate fi mai putin impresionat de o persoana care vorbeste fara emotie sau entuziasm, considerând-o plictisitoare - astfel ca emotia poate deveni un catalizator al comunicarii.
- **Personalitatea** - nu doar diferentele dintre tipurile de personalitati pot crea probleme, ci, deseori, propria noastra perceptie a persoanelor din jurul nostru este afectata si, ca urmare, comportamentul nostru influenteaza pe acela al partenerului comunicarii. "Ciocnirea personalitatilor" este una dintre cele mai frecvente cazuri ale esecului în comunicare. Nu

Întotdeauna suntem capabili să influențăm sau să schimbăm personalitatea celuilalt dar, cel puțin, trebuie să fim pregătiți să ne studiem propria persoană pentru a observa dacă o schimbare în comportamentul nostru poate genera reacții satisfăcătoare.

Acești sunt doar câțiva factori care pot face comunicarea mai puțin eficientă, sau chiar să eșueze complet.

. II. SOCIETATE, COMUNICARE ȘI ARGUMENTARE

▪ Argumentarea și structura argumentării; analiza logică a argumentelor

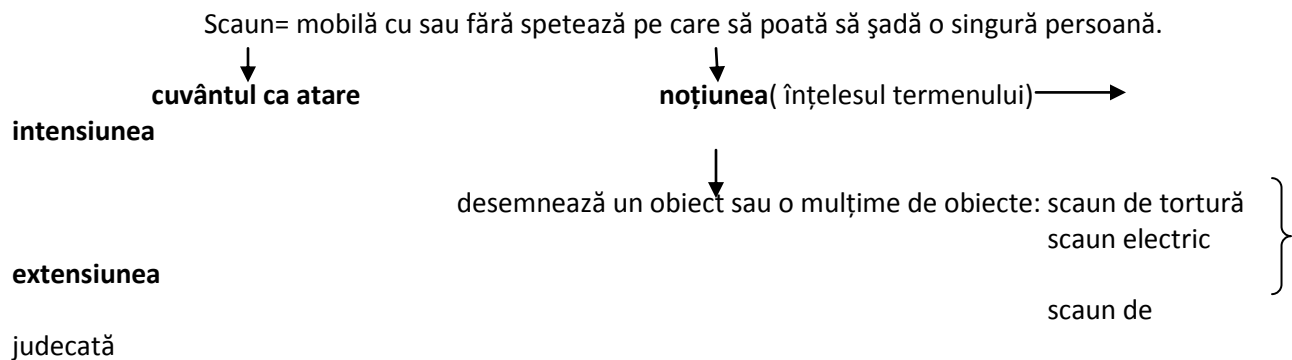
1. Termenii

*Un termen este un cuvânt sau un ansamblu de cuvinte care exprimă o noțiune și care se referă la unul sau mai multe obiecte. **Cuvinte simple:** floare, carte, lalea, război, casa, operă, medic, număr, propoziție, etc.*

Ansamblu de cuvinte: expresie lingvistică (aranjament de cuvinte sau cuvinte compuse): număr prin între 6 și 9, compozitorul lucrării Ruslan și Ludmila, președintele celei mai mari democrații, operă literară, medic stomatolog, număr prim, propoziție afirmativă, etc.

a) Structura (componente):

Vom înțelege mai bine definiția termenului urmărind aplicația care urmează.

După cum se vede pe structură, intensiunea (conținutul) este definiția termenului (se referă strict la înțelesul său). Extensiunea cuprinde elementele ale căror însușiri le găsim în intensiune. Să realizăm acum intensiunea și extensiunea unor termeni, dați ca exemplu sus, la definiția termenului:

Intensiunea termenului floare: s.f. – 1. Parte a plantei care are o corolă frumoasă și variază în culoare. (este de fapt o parte din definiția termenului)

Extensiunea termenului floare: lalea, trandafir, crin, garoafă, floarea-cucului, floarea-miresei, etc (aici am expus mulțimea de obiecte pe care o deține termenul floare).

Câte obiecte are în extensiunea sa expresia lingvistică *număr prim între 6 și 9*? Are un singur obiect, acela fiind 7. Nu are cum să fie o mulțime de obiecte, pentru că se precizează *număr prim între...*

Câte obiecte are în extensiunea sa expresia lingvistică *compozitorul lucrării Ruslan și Ludmila*? Are un singur obiect. De ce? Pentru că este vorba de autorul acestei lucrări, care nu este decât unul singur: Pușkin.

Câte obiecte are în extensiunea sa expresia lingvistică *președintele celei mai mari democrații*? Are un singur obiect. Este vorba de numele președintelui S.U.A. în prezent Obama.

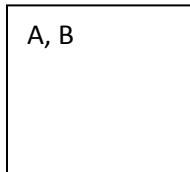
Acestea au fost exemple de expresii lingvistice (termeni) care au în extensiunea lor un singur obiect.

Dacă vom face extensiunea termenului **carte**, aici, cu siguranță vom avea o mulțime de obiecte, pentru că atunci când spunem *carte* ne gândim la totalitatea cărților existente: carte de aventuri (iar extensiunea acestei expresii lingvistice va continua la rândul ei, numind alte titluri de cărți de aventuri), carte de poezii (extensiunea continuă, enumerând titluri de cărți de poezii), etc.

b) Raporturi logice între termeni

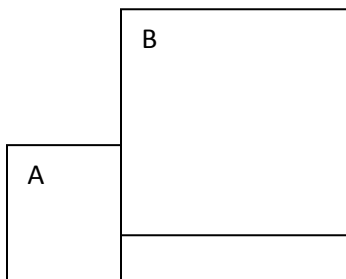
Raporturi de concordanță: dacă extensiunile elementelor au cel puțin un element comun.

- **raportul de identitate:** numai în cazul în care doi termeni au în comun toate obiectele din extensiunile lor, altfel spus, aceeași extensiune.

A = celibatar
B = bărbat necăsătorit

- **raportul de ordonare:** numai în cazul în care oricare obiect ce aparține extensiunii unui termen, aparține și extensiunii celui de-al doilea termen, în timp ce, cel de-al doilea termen are în extensiunea sa și obiecte ce nu aparțin extensiunii primului obiect

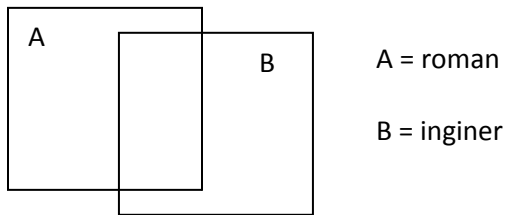

A = cais (specie)
B = pom fructifer (gen)
A = specie – termen subordonat
B = gen – supraordonat

Pom are în extensiunea sa, în afară de termenul cais, și alte tipuri de pomi: mar, par, portocal, etc, aceste tipuri nefiind parte a extensiunii primului termen *cais*.

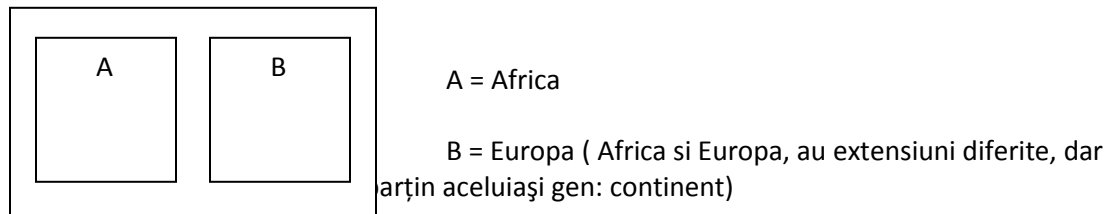
Un alt ex: manual de engleză (specia), manual (genul)

- **raportul de incrucisare:** numai in cazul in care extensiunile a doi termeni au in comun cel putin un obiect, fiecare termen avand in extensiunea sa si obiecte ce nu apartin extensiunii celuilalt termen

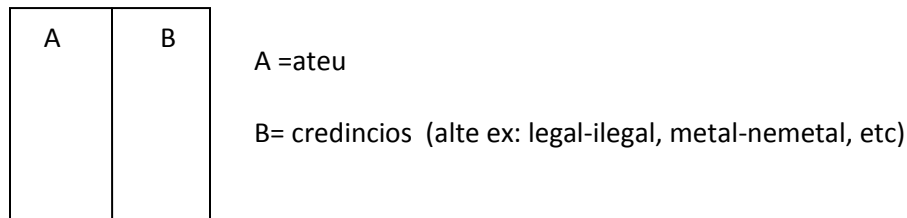

Raporturi de opoziție: dacă extensiunile elementelor nu au nici un element comun

- **raportul de contrarietate:** doi termeni se află în raport de contrarietate numai dacă sunt specii ale aceluiași gen .

- **raportul de contradicție:** numai in cazul in care oricare ar fi obiectul acesta nici nu face parte, nici nu lipseste simultan din extensiunea ambilor termeni sau termenii reprezinta unul negatia celuilalt

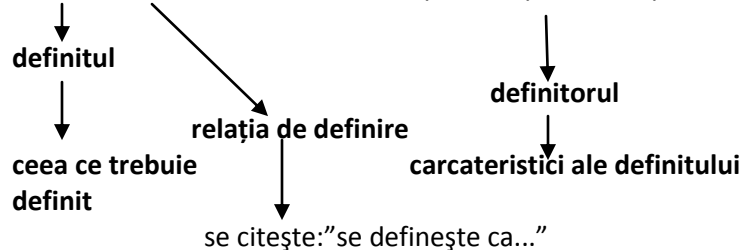

2. Definiția

- este operația de dezvăluire e esenței unui obiect; operația de stabilire a înțelesului unui obiect.

a) Structură:

Ex: scaun = df mobilă cu sau fără spetează pe care să poată să șadă o singură persoană.

b) Corectitudinea in definire

Depinde de respectarea câtorva reguli:

- Evitarea viciului circularității: definitul nu trebuie să apară și în definator
Ex: istoria filosofiei = df o disciplină care studiază istoria filosofiei.
- Definiția trebuie să fie afirmativă: definatorul trebuie să spună cum ESTE definitul și NU cum NU ESTE acesta.
Ex: nuvela nu este roman (definiția este negativă, deci greșită)
- Definiția trebuie să fie clară și precisă, fără un limbaj obscur sau figurat.
Ex: meseria = df brățară de aur

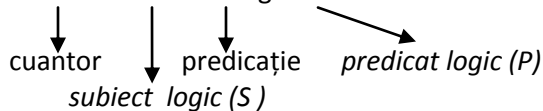
3. Propoziții categorice

- sunt forma cea mai simplă sub care se poate afirma sau nega existența unei relații între doi termeni, după schema S-P.

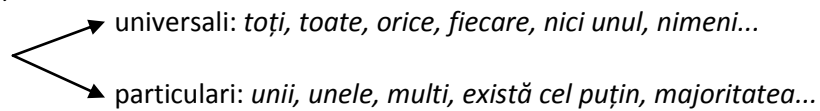
a) Structură:

O vom evidenția printr-o aplicație:

Ex: Toate merele sunt gustoase

Cuantorii sunt de două feluri:

b) Tipuri de propoziții categorice

Cu ajutorul cuanturilor, vom construi propoziții categorice, dar îi vom folosi pe cei standard: *toți/toate, nici un, unii/unele*.

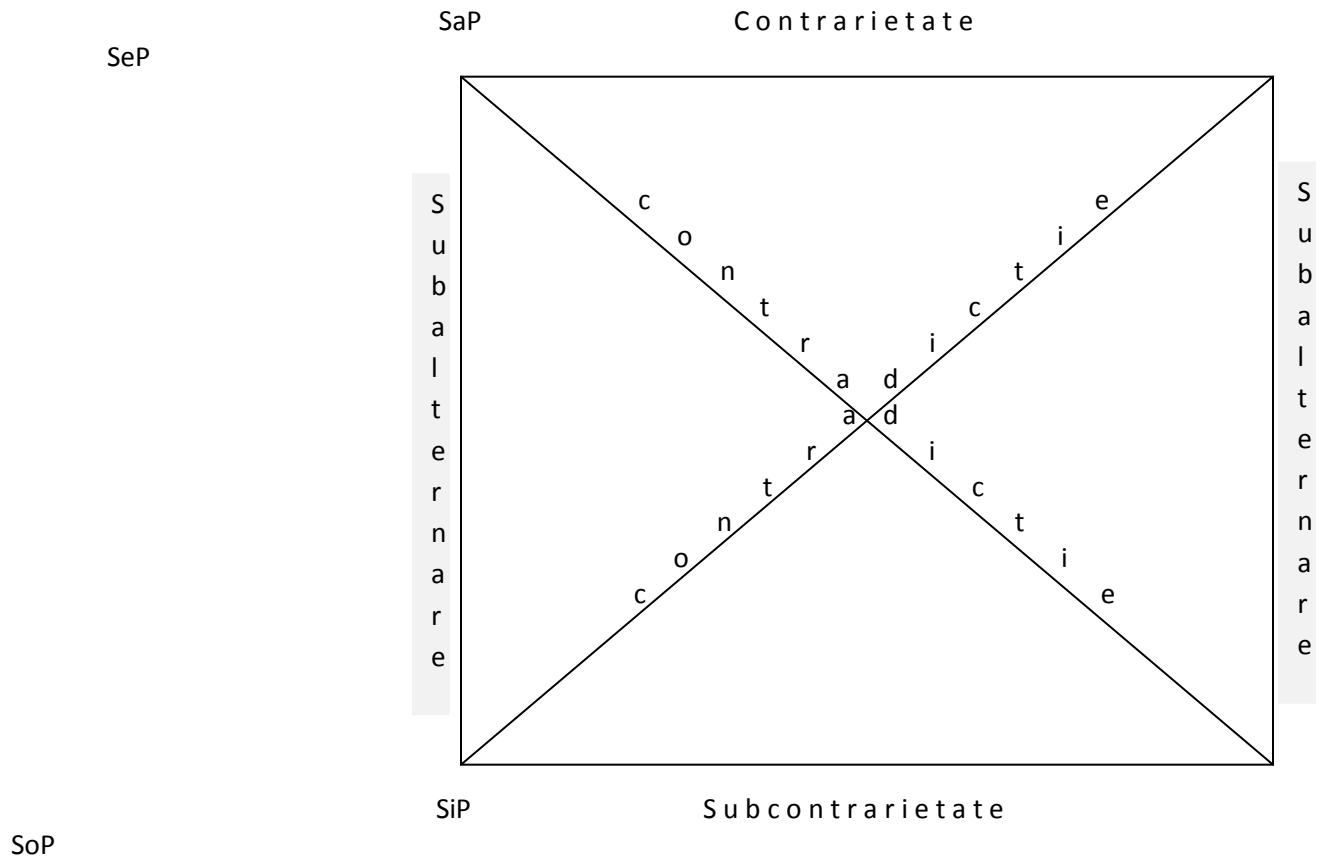
În tabelul de mai jos veți observa că fiecare propoziție este afirmată și apoi negată, rezultând patru tipuri de propoziții categorice.

Propoziții categorice	Simbol	Cantitate	Calitate
1. Toate merele sunt gustoase	SaP	universală	afirmativă
2. Nici un măr nu este gustos	SeP	universală	negativă
3. Unele mere sunt gustoase	SiP	particulară	afirmativă
4. Unele mere nu sunt gustoase	SoP	particulară	negativă

Fiecare propoziție are câte un simbol reprezentat de primele 4 vocale ale alfabetului: *a, e, i, o*. Vocalele sunt așezate între subiect și predicat.

Cantitatea unei propoziții categorice este redată de cuantori. **Calitatea** este redată de verbul *a fi* (predicația) afirmat sau negat.

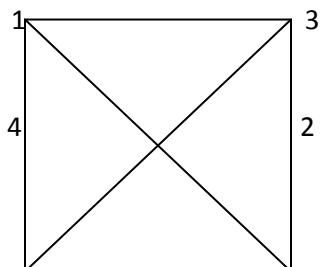
c) Raporturi logice între propoziții categorice. Pătratul logic sau pătratul lui Boethius.

Locul propozițiilor categorice nu se schimbă. Universalele (SaP și SeP) sunt așezate în partea de sus a pătratului logic, particularele (SiP și SoP) sunt așezate în partea de jos a pătratului logic. Afirmativele (SaP și SiP) în partea stângă, negativele (SeP și SoP) în partea dreaptă a pătratului logic.

Aplicație:

Dacă între propozițiile 1 și 2, respectiv 3 și 4 există un raport de contradicție, iar între propozițiile 1 și 3 un raport de contrarietate, ce raport va exista între 1 și 4? (urmăriți pătratul logic)

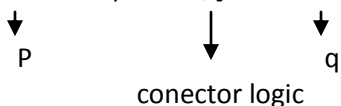

Răspuns: raport de subalternare

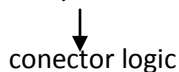
4. Propoziții compuse

Expresia propozițională : *Dacă este prea frig, atunci nu voi merge la plimbare* nu poate fi abordată ca o propoziție categorică. În acest sens, a fost creată logica propozițiilor compuse. Expresii precum: *Alex e pasionat de pescuit* sau *Alex e pasionat de vânătoare* sunt propoziții simple; propozițiile simple se pot combina cu ajutorul unor **operatori propoziționali** sau **conectori logici**, formulând diferite propoziții compuse:

Alex e pasionat de pescuit /și de vânătoare.

Alex e pasionat de pescuit /sau de vânătoare.

Așa cum algebra generalizează calculul aritmetic introducând în locul numerelor variabile litere, tot astfel logica propozițiilor substituie propozițiilor simple niște simboluri, numite **variabile propoziționale**: **p, q, r, s...**, aceste litere mici de la sfârșitul alfabetului. Ați observat în exemplele de mai sus ca propozițiile simple obținute în urma delimitării au primit literele **p** și **q**.

Să urmărim tabelul de mai jos:

Conectorul logic	Simbolul	Exprimarea in limbaj cotidian	Enunțuri (propoziții compuse).	Formula
1. Negația	~, -	<i>Nu este adevărat că, nu..., este fals că...</i>	<i>Nu este adevărat că maine voi pleca în vacanță.</i>	$\sim p$
2. Conjunția	&, $\wedge$	<i>Și, dar, iar, și totuși, însă, ci, în timp ce, pe când, cu toate că, în pofida, deși, or, virgula.</i>	<i>Deși afară ninge, eu plec la plimbare. Plouă, bate vântul... Cu toate că am învățat, am luat o notă proastă.</i>	$p \& q$
3. Disjuncția neexclusivă	$\vee$	<i>Sau, ori, fie, ba, sau măcar</i>	<i>Mihai este un elev bun la franceză sau la matematică.</i>	$p \vee q$
4. Disjuncția	$\vee$	<i>Sau...sau, ori...ori,</i>	<i>Mănânc fie</i>	$p \vee q$

exclusivă		<i>ba...ba</i>	ananas, fie portocală. Sau mă duc la munte, sau mă duc la mare.	
5. Implicația	→	<i>Dacă...atunci, când...atunci, deci, înseamnă că, rezultă, implică, fiindcă, deoarece, pentru că.</i>	<i>Dacă</i> ninge, <i>atunci</i> mă voi îmbrăca mai gros. <i>Când</i> citești și scrii, <i>atunci</i> îți perfecționezi limbajul.	$p \rightarrow q$
6. Echivalența	↔	<i>Dacă și numai dacă...atunci, numai dacă, este echivalent cu...</i>	<i>Dacă și numai dacă</i> citești, <i>atunci</i> îți vei perfecționa limbajul.	$p \leftrightarrow q$

TIPURI DE ARGUMENTARE

- **Silogismul (ARGUMENTARE DEDUCTIVA)**

a) **Definiție:** este un argument în care din două premise (propoziții categorice) care au un termen comun (M) se deduce drept concluzie o propoziție care unește ceilalți doi termeni, adică termenii necomuni din premisă (S, P).

b) **Structură:**

- S, subiectul concluziei, numit termen minor
- P, predicatul concluziei, numit termen major
- M, termen mediu sau comun ambelor premise; face legătura

între S și P

Ex: 1. Toate amfibiile sunt vertebrate
concluziei MaP (premise majoră)

2. Toate broaștele sunt amfibii
SaM (premise minoră)

3. Toate broaștele sunt vertebrate
SaP (concluzia)

amfibii este M, termenul mediu, *vertebrate* este predicatul

broaște este subiectul concluziei, *amfibii* este termenul mediu

broaște este subiectul concluziei

- **Figuri si moduri silogistice**

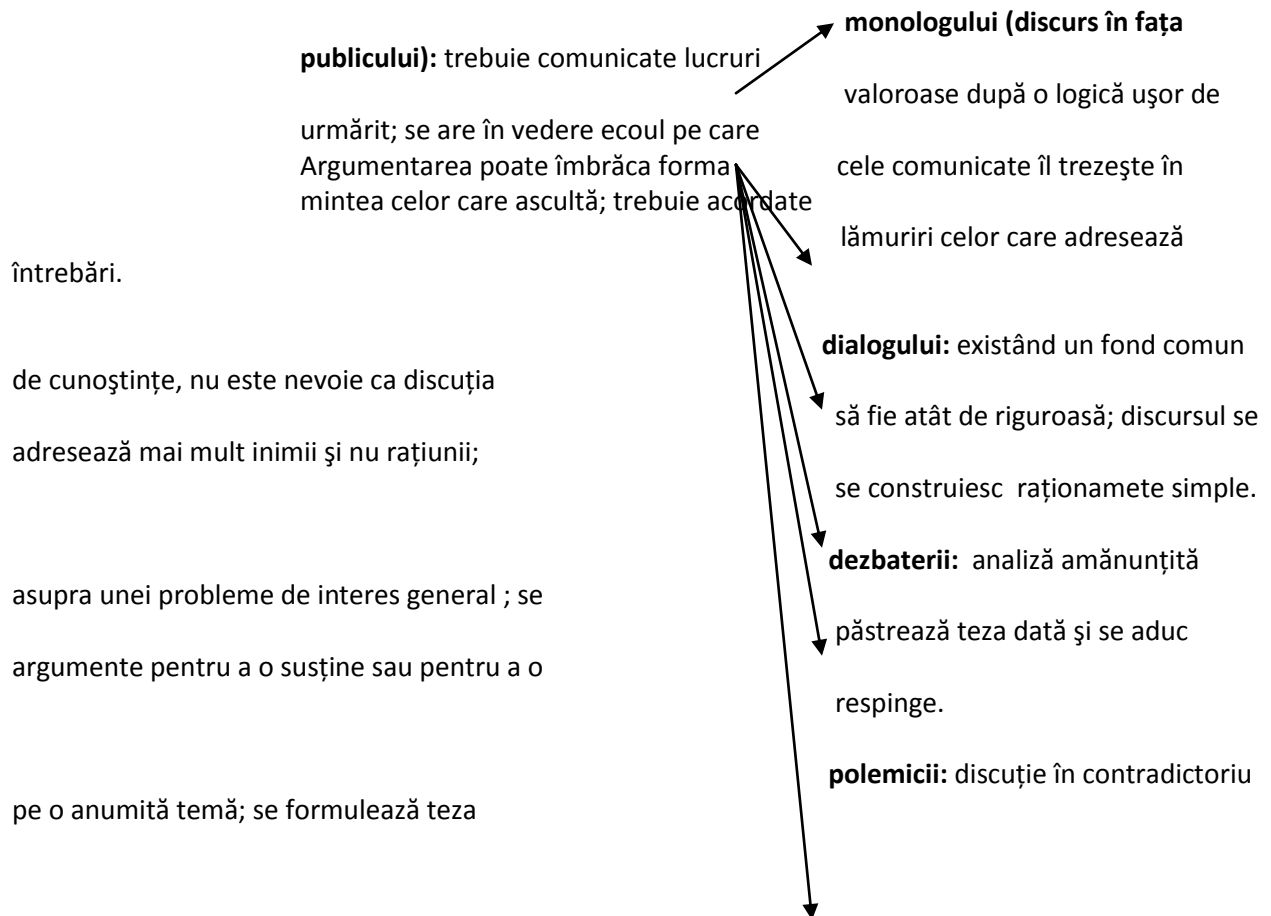
MP	PM	MP	PM
SM	SM	MS	MS
$\frac{SP}{}$	$\frac{SP}{}$	$\frac{SP}{}$	$\frac{SP}{}$
1	2	3	4

Fiecare silogism are un mod silogistic; dacă vom realiza modul silogistic al silogismului de mai sus, vom observa că acesta aparține figurii 1; de ce? Pentru că:

- a) Prima premisă începe cu M și se termină cu P
  - b) A doua premisă începe cu S și se termină cu M
  - c) Concluzia este aceeași pentru toate figurile, adică S-M
- Între termenii silogismului se introduce simbolul propoziției categorice în cauza (a, e, i, o); deci, schema de inferență completă pentru silogismul cu care am lucrat este: MaP

$$\frac{SaM \quad aaa-1}{SaP}$$

III. SOCIETATE, COMUNICARE ȘI ARGUMENTARE CORECTĂ

sprininul ei.

caracterizarea generală a subiectului

schița dezvoltării eseului

subiectului) : analiză, soluții, demers critic

subiectului; dacă nu este eseu științific

este închisă și nu va depăși două fraze.

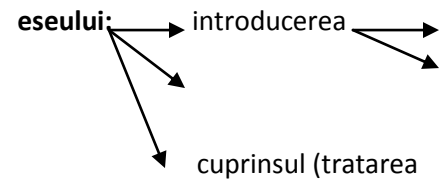
deosebește de cea scrisă, adică frazele

nu are titlu; **presa scrisă** nu respectă

corecte; se formulează teze și argumen-

deci posibilitatea contraargumentării.

opusă, precum și argumente în

concluzia: reanalizarea

concluzia nu

mass-media: comunicare realizată prin mijloacele audio-vizuale: televiziune radio, presă; **știrea radiofonică** se sunt scurte, clare; știrea radiofonică întotdeauna cerințele argumentării te false ; oferă dreptul la replică,